

CSIKSZEREDA

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.
Füzetelési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Nagyvilágra 2 kor.

Feladvány szerkesztő:
SZÁNTÓ SAMU Dr.
igyeved.

Művelői czikkok soronkint 40 filléért közölhetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak.

A város halad.

Jobban mondva haladna, ha mindaz, a miket a város polgármestere s lapunk már oly régóta és oly energikusan sürget. Nagy eszmék röpködnek a levegőben, beszélnek a városnak villanmal leendő világításáról is, pedig még a járdának immár hírhedtje vált kérdésén sem vagyunk túl. Sőt nagyon is az elején vagyunk, mert még véglegesen az sincs eldöntve, lesz-e hát járdánk vagy pedig uem?

Szegyenszenre kell róla beszélnünk. Nincs Magyarországnak Csikszeredán kívül egyetlenegy rendezett tatarcsu városa sem, a hol a lakósnak az utca közepén kellene járniok. Együtt a szekerekkel, tehenekkel, bivalyokkal, disznókkal, sőt azoké az első-ég, mert pl. mikor a bivalyosorda, közeleg, a gyöngébb idegzetűiek aligha merik kitenni házukból a lábukat, hármily sietős dolguk van is.

Sokféle módon igyekeztek már ezen a bajon a város előljárói segíteni, buzgalomuk azonban mindenkor hajótörést szenvedett azon, hogy mindez pénzbe kerül. Pénz pedig nincs, mert a város vagyon nélkülül szűkölködik, pótdadót pedig egy néhányunk kivételével még a legüdvösebb célra sem hajlandó senki Csikszeredában fizetni. Most ismét előtűnik lekszik egy ugynevezett „Járda szabályrendelet”, melyet lapunk más helyén szószentriül szövegben közlünk s mely hivatva lesz a vajudó kérdést elvégre kedvező irányban megoldani.

A városi tanács a járdaterületet Kőszegi László és Acél Ödön mérnökök segítségével felmérte s azok vonalát megállapította. E szerint a Mikó, Apaffy Mihály, Kossuth Lajos és a Bákócy utcában létesíttetnék aszfaltjárda körülbelül 2883 méter hosszúságban

és 6780 négyszögméter területtel, melynek kiépítése a The Neuchatel Asphalte Company részvénytársaság, melynek megbízottja a napokban városunkban járt s a város polgármesterével tárgyalt — ajánlata szerint nem kerülne többre, mint 60000 korona s azt is 25 év alatt lehetne féléves részletekben törleszteni.

Ha az ajánlat elfogadjatik a járda szabályrendelet érvénybe lesz, akkor már a járda ez év szeptember havára készen lehet s Csikszereda város egy órási lépést tett, hogy úgy mondjuk a civilizáció felé.

A költségre nézve a szabályrendelet 5 § a intézkedik, amely szerint annak, ugy a később időnként a városi képviselőtestület által meghatározandó több utcák közburkolattal leendő kiépítési költségeit felerészben a város közönsége, felerészben pedig az egyes ház és telektulajdonosok azon hosszúság arányában kötelesek hordozni, amelyben a járda telkek és házaik mellett elvonul.

Nincs mért megijedni egyiktől sem. A ház és telektulajdonosokra eső teher nem lesz több, mint évenként átlag 5—7 korona, a város közönsége által viselendő költség pedig pótdadót lételez ugyanlél, de oly esekélységet, mely 5—6 százalékánál magasabbra semmi esetre sem emelkedhetik. Ilyen áldozatot pedig hozhatnak ugy a telek és háztulajdonosok, kiknek belsősége a járda kiépítése által tetemes érték, emelkedést fog produkálni, mint az adófizetők, a kiknek meg a terv keresztülvitele óriási kényelmi előnyt biztosít.

Sz a pótdadó, melyből a járda fenntartási költségei is lefedhetők lesznek, nagyon kis mértékben fogja a birtokos osztályt nyomni, mert hisz tudvalevőleg Csikszereda város polgárainak birtokai legna-

gyobb részben a zsgödi és taplocai telekkönyvekben s csak nagyon esekély részben a szeredai telekkönyvekben vannak, adójukat is amoda fizetik így a pótdadót legnagyobb mértékben az uri, tehát azon osztály fogja hordozni, amely a járdát leginkább óhajtja, amelynek az legnagyobb kényelmére is szolgál s amely bizonyára szives örömet adja azt a néhány forintot évenként, csak-hogy közlekedésének ezen előnye biztosíttassék.

S ha meglesz a járda tovább megyünk egy lépéssel. Megesináljuk a kövezetet is, amely már senkinek költségébe kerülni nem fog, mivel a kövezetváln szedése által önmagát fizeti ki nevesak, hanem későbbre a városnak méltánylandó rendes jövedelmet biztosít. E célból elég volna egyelőre csak a Rákócy utcát, melynek legnagyobb szükségé is van rá, kiköveztetni, arra engedélyezné a miniszter a vasuti vámszedési jogot s akkor az ott előrendő jövedelemből könnyű volna azt a város egész belterületére lassanként és fokozatosan kiterjeszteni.

Minden és mindenki magartartja kezében a sorsát, ép ugy Csikszereda város is. Ha e szép terv megvalósul, meglesz hamarosan városunknak a tényleges városi színeze, ha nem, megmarad talu-nak, oly falunak, melyről mint városról gnyolódva emlékszik meg mindenki, akinek szerencséje vagy szerencse-éltensége volt abban megfordulhatni.

Reméljük, hogy Csikszereda város képviselőtestülete át fogja érezni e kérdés fontosságát s minden kiesinyeskedést félretéve rá lép a kikészítést utra s oly határozatot hozand, amely után joggal mondhatjuk azt, amit cikkünk eméül tettünk, hogy:

„A város halad!”

Györgypál Domokos dr. parlamenti beszéde.

Városunk országgyűlési képviselője — mint már jeleztük a múlt héten tartotta meg a képviselőházban szűzbeszédét, amelyről a fővárosi lapok is elismerőleg írtak. A sikerült hazafias beszéd teljes szövegét itt közöljük:

T. Képviselőház!

Midőn a vita ilyen előrehaladott stádiumában szólalok fel, érzem helyzetem nehézségét, mely abban áll, hogy midőn a jelen törvényjavaslat ellen a nehéz és súlyos érveknek még ez ideig meg nem cáfolt oly nagy sokasága és többletsége hozatott fel, majdnem lehetetlen olyasvalamit felhoznom ami még el nem mondatott volna. Hogy mégis felszólalok, teszem azt azért, mert kötelességérzetem parancsolja, hogy minden önállóságnak, mely Magyarország önállóságát és függetlenségét érinti, nézetemet, álláspontomat necsak egyszerű szavazás útján, hanem egy kissé tüzetesebben is juttassam kifejezésre. (Halljuk! Halljuk!) Mert szerintem egy ország önállóságának és függetlenségének bírálatánál az, hogy van-e annak az országnak gazdasági önállósága, van-e külön külügye, van-e önálló hadserege és van-e önálló udvartartása, ez oly lényeges kritérium, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hogy e nélkül egy országnak függetlenségét és önállóságát elképzelni sem tudom. (Ugy van! balfelől.) Magyarország mindeink lényeges kritériumokat állami életében bár erre törvényben gyökerező joga van nélkülözi. Így szerintem azon állítás, hogy a jelen körülmények között Magyarország önálló és független állam, csak önmagunknak ámitása. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Fájdalom, hogy igaz, de csak Magyarországon van úgy, hogy a nemzeti követelésekért küzdjenünk kell. A háznak ezen oldala, az ellenzék az, mely minden alkalmat megragadva törekszik arra, hogy ezen lényeges kritériumok Magyarországon is meglegyenek, amelyek a nálánál sokkal kisebb Balkán-államokban sem hiányzanak.

Ezen küzdelemben kit találunk mindig az ellenzékkel szembe állni? Szembe találja magát az ellenzék első sorban a ti, tuloldallal, a többséggel és szembe találja magát másodsorban törvényhozásunk másik faktorával, a koronával. (Igaz! Ugy van! balfelől.) A helyett, hogy a nemzeti követelések tekintetében összefognánk, minden téren a szétválasztást tapasztaljuk és Önök részéről a Bécsnek való maguk felkínálása. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Mikor nemzeti követeléseink kivívása tekintetében azon kijelentésükkel találkoznak, hogy azok mire valók, hogy azok szükségletiek, akkor nem mi, hanem önök azok, a kik téves illúzióktól megítéltságra részesültek. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ezek után engedje meg a t. ház, hogy rátérjek magára a törvényjavaslathoz. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Maganeletünkben is, midőn valaki pénzt kér tőlünk, mielőtt a zsebünkbe nyulnánk és a pénzt kiadnók, első dolgunk megkérdezni, hogy az mire és miért kell. Midőn tehát a jelen törvényjavaslathoz a kormány 11.300.000 koronát kér az ország

adózó polgáraitól, 11.300.000 koronát céloz levenni a keservesen megszerzett és bevételek adófilléreiből, természetesen ha elsősorban is megkérdezném: hogy az miért és mire kell? Erre kérdésre a feleletet megadja a törvényjavaslat és az arra vonatkozó pénzügyi bizottsági jelentés, hogy az ő cs. ap. kir. Felsége legmagasabb udvartartásának költségeire kell. Erre a válaszra én azt felelem, hogy a mi nincs, arra pénz sincs és nem hogy a kétmillió felemeléshez hozzájárulnék, de még az eddigi címen jogtalanul elvett 9.300.000 koronát sem vagyok hajlandó megszavazni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Több képviselőtársam részéről mondatott az, hogy 1439-től kezdve, számszerint 16 olyan törvényünk van, amelyek részint úgy intézkednek, hogy ő Felsége a király állandóan Magyarországon lakjék, részint úgy, hogy az évnek legnagyobb részét Magyarországon töltse. Ezzel szemben mit tapasztalunk? Tapasztaljuk azt, hogy ezen törvényeink végrehajtva máig sincsenek is úgy vagyunk, mint vagyunk szétválasztva sok más törvényeinkkel, melyek Magyarországnak Ausztriával szemben való jogát állapítják meg, hogy csak papíron léteznek, de a gyakorlatban megvalósítva nincsenek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Magyarország a külön udvartartáshoz való jogát soha fel nem adta. Ennek felel meg legutóbb az 1867. X. l. t.-cz. 7. §-ban kimondott azon elv, hogy az udvartartás Ausztria és Magyarország között nem képez közös ügyet, hogy a magyar udvartartási költségek a magyar országgyűlésen külön szavazatnak meg, hogy a magyar állam önállósága annál inkább kidomborodjék. Ha kutatom, ha vizsgálom, hogy miért nincs Magyarországnak e törvényeink dacára is külön udvartartása, ennek harmas okát találok meg. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Egyik a magyar nemzetnek tudatos politikájában, hogy úgy mondják, élte létezésében feszülk. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hogy nem a törvényben gyökerező jogaink érvényét szerzik. A másik azon rendszert van, amelyet önök, ti, tuloldali képviselnek, amely a Bécsből adott programnak hódolva, az osztrák politikát követve, irtózik minden olyan elv, a mi hivatva volna Magyarország önállóságát és függetlenségét kifejezésre juttatni. Programjuknak fölve, hogy azt mondják az ellenségnek: vedd el, a mi nekem van, mert azt védeni nem akarjuk s nem is tudjuk.

A harmadik és talán a legfontosabb abban van, hogy a Habsburg dinasztia nem viseltetik Magyarországot iránt a ti a szürettel, azzal a ragaszkodással, a melyet töle Magyarország megérdemelt. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Azért, hogy ezekről a padosorokról a javaslat ellen beszélünk, azért a magyar nemzet nem antindinasztikus. Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha ezek ellenkezőjét, valamint azt, hogy mi volt Magyarország a Habsburg dinasztianak, hogy mit tett érte, a tör-

lemből vett adatokkal bizonyítom. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

A történelem mutatja, hogy Ausztria mint nemzeti hatalom sohasem létezett. Csak osztrák császári dinasztikus politika van ma is, nem pedig egységes osztrák nemzet. Tudjuk azt is, hogy az ausztriai uralkodók mint római császárok, de nem mint ausztriai főhercegek lettek nagyhatalommá és az előbbiből merítették súlyt és tekintélyt. 1648-ban a vesztfáli békeben Ausztria nagyhatalmát elvesztette. Ezután törekedtek a Habsburgok Magyarország trónjához való igényüket örökösödési útján biztosítani, melylyel a dinasztia hatalma lényegesen megerősödött. Mert ne feledjük és ne tévesszük szem elől, hogy akkor Bukovina és Galícia nem tartozott az osztrák birodalomhoz és a magyar szent korona területe, az osztrák koronához tartozó tartományok többsajúságával és többségségével szemben képezte a dinasztia legnagyobb erősségét. Az a körülmény, hogy Magyarország királyát a Habsburg házból választotta, a dinasztianak marandóidőkre nem biztosítván hatalmát, Magyarország 1687-ben önként elfogadta a tiagi örökösödést és ezzel óriási támaszt nyújtott a dinasztianak.

Szóljak-e a pragmatika szankcióról? Azt hiszem, felesleges. Az osztrák örökösödési háborúban, amely 1741. 1748-ig folyt, a dinasztia ugyszólván végveszélyben forgott és ha Mária Teréziának a magyar Karok és Rendek nem ajánlják fel életüket és véréket, Magyarország pénz- és egyéb áldozata nélkül a dinasztia rég elveszett volna. Az u. n. hetéves háborúban ismét csak Magyarország volt az, a mely a Habsburg dinasztia a nagy veszélytől megmentette. Az 1790—1813-ig tartott francia hadjáratokban Ausztria minden valószínűség szerint leverett volna, ha Magyarország nem szolgáltatott volna állandóan erőt és embert a védelemhez. Magyarország teljesen érteletlenül hagyták azok az események, melyekért Ferenc császár hadait harcra vitte; de azért a magyarok szája az erdélyiek ezrei véretek a magyar királyért és küzdöttek rendületlenül egész végig; s még akkor is kiartottak, midőn Ausztria már-már veszve volt. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Hűségük nem ingott meg akkor sem, midőn Napoleon Schönbrunnban, Bécs mellett volt és 1803-ban, május 15-ikén nagyhirű kiáltványát kibocsátotta a magyarokhoz, melyet azok visszautasítottak. Nem lesz érdektelen ha ezen kiáltványból pár sort felolvassok. A kiáltvány azt mondta (olvassa):

„Magyarok eljött a perc, hogy függetlenségetek visszanyerhessétek. Én nektek békét ajánlok, határaitok szabadságotok és alkotmányotok változatlan őrségél. Tartassanak azok bár meg úgy, mint eddig fenállottak, vagy másítassanak meg, ha jónak látjátok a szerint amint azt a .kor szellem: vagy polgártársaitok érdeke megkívánja. Én semmit sem kívánok tőletek és csak mint szabad és független nemzetet kívánlak látni. Ausztriával egyesüléstekek eredményei szerencsétlenségeket; érte a ti véretek folyt a legváloabb vidékeken és a ti főérdektek folytonosan az ó

örökös tartományaink lón alárendelve. Ti a birodalomnak legszebb része voltatok és mégis úgy bánásmódot tapasztaltatok, mint egy tartomány, amely szüntelenül szenvedélyeknek volt kitéve, melyek nektek idegenek voltak. Ti nemzeti nyelvvel bírtatok. Ti méltán dicsekedtek ősi és dicső származással; szerzedtek magatok tehát ismét létet, mint nemzet. Legyetek, a mik voltatok, adjatok magatoknak királyt, aki koronáját csak a ti választástoknak köszönjéte.

Ekkor meg volt alkalom arra nézve, hogy Magyarország a Habsburg-dinasztiától megszabaduljon, azonban a magyar nemzetben a Habsburg-dinasztia iránti hűség nem ingott meg és nem vette igénybe Napoleonnak kecssegető ajánlatát.

Nessi Pál: Elég rosszul tette, más-ként jól volnánk ma!

Györgypál Domokos: Ezek után kérnem: vajjon mi vagyunk-e anti-dinasztikusok, vagy pedig a Habsburg-dinasztia követ-e magyar nemzetellenes politikát? Láthattuk, hogy Magyarország mindig az az erősség volt, amelyre a Habsburg-dinasztia a végveszély pillanatában támaszkodott. Magyarország volt az az alap, amelyen a Habsburg-dinasztia a végveszély pillanatában támaszkodott. Magyarország volt az az alap, amelyen a Habsburg-dinasztia nagybatalni állása felépült és jelenleg is nyugszik. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy Magyarország a mostoha gyermek bánásmódjában részesül, melynek gazdasági jövede, függetlensége ki van szolgáltatva a dédelgetett édesgyermeknek, Ausztriának. A Habsburg-dinasztia követeli és követ tehát magyar nemzetellenes politikát, mert hagyományos szokása már, hogy Magyarországot meg akarja fosztani önállóságától, függetlenségétől; he akarja olvasztani az összbírodalomba, a Gesamtmonarchiába. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Hellebronth Géza: Ezért dobjuk oda a milliókat! Nemzetgyilkoló politika! (Ugy van! balfelől.)

Györgypál Domokos: Ennek oka, ismét csak az lehet, hogy azon tényezők, akik hivatalosan voltak a Felségét tanácsokkal ellátni, kötelességeiket nem teljesítik egész híven, vagy pedig az, hogy a Habsburg-dinasztia félreismeri azt az érdeket, a mely őt Magyarországhoz fűzi. Ilyen előzmények után s a chlopyi hadiparancsnak foglalt kijelentések hatása alatt, mikor még a nemzet fülében cseng alkotmányos követeléseivel szemben az uralkolórészéről elhangzott „soha”, hitte-e a l. miniszterelnök ur s hitte-e a l. kormány, hogy ez a parlament mint egy ember fog felállni és a civilista felemelésére azt mondja, hogy: „megadjuk?”

Nessi Pál: Soha!

Györgypál Domokos: Ennyire naivnak nem képzeltem ezt a kormányt, de ha mégis keresem azon motívumot, a melyből bátorságot merített, hogy a rá nézve ilyen kedvezőtlen viszonyok közt ezen törvényjavaslatot napirendre tűzse, ezt a l. többségben találok meg. A miniszterelnök ur jól ismeri a többséget és jól tudja, hogy az képes min-

dent megszavazni, a mivel Bécsnek, az osztrák császáriuk szolgálót lehet. (Igaz! Ugy van! a bal és a szélsőbaloldalon.)

Ezen indokokon kívül még több más indokom is van, amelyek arra indítanak, hogy ezt a törvényjavaslatot ne szavazzam meg. Itt vannak pld. gazdasági viszonyaink. A jelen költségvetés általános tárgyalása alkalmával számtalan sok ülvös intézkedés hozott javaslatba, a melyek hivatalosan vannak arra, hogy az ország kisbirtokosainak helyzetét javítsanak. Én a székelyföldi birtokviszonyokból kiindulva ezeket megtoldom még egygyel s ez az, hogy ha azt akarjuk, hogy a Székelyföld a jövőben is, mint volt a múltban, Magyarország keleti vérbástyája legyen, ha a székely népen határozott akarunk segíteni, akkor a kormányunk első és legfőbb kötelessége a tagosítási és arányosítási törvényre vonatkozó módosító javaslatait beterjeszteni mert a jelenlegi tagosítási és arányosítási törvények azok, amelyek a székely népnek a koldusbotot kezébe adják. (Ugy van! balfelől.) Ezen kérdéssel most nem szándékozom hosszasan foglalkozni, mert lesz alkalmam ehhez a kérdéshöz máskor bővebben hozzászólni. Ezt csak most érintetem, mert meg vagyok győződve, hogy az illetékes tényezők, de különösen az igen l. igazságügyminiszter ur át van halva ezen kérdés nagy horderejétől és nem sokára, még a nyári szünet után, ha ilyenről lehet beszélni, ezen módosító törvényjavaslatot a ház elé terjeszti. (Helyeslés balfelől.)

Röviden ezek voltak azok az indokok, a melyek engem arra indítanak, hogy a jelen törvényjavaslatot el ne fogadjam, hanem azt visszautasítsam és csatlakozzam gróf Apponyi Albert és Rakosi Viktor l. képviselőtársaim által benyújtott ellenindítvány, illetőleg határozati javaslatához. *(Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlék.)*

A politikai hétről.

Máskor már ilyenkor aligha lehetne az aktuális politikáról hosszabb cikket írni. Egyrésze a képviselőknek az eszkarvát fogja, másrésze pedig valahol Osztdendében vagy Reichenthalban nyaral. A múlt és az idei nyár kivétel. A hőség kiállhatatlan és a dunaparti palota termei mégis megletenek érdeklődőkkel, folyik a szó, szavaznak a honatyák, születnek a költségvetések és várja mindenki a vakációt.

A civilista felemelése 88 szavazó-többséggel ment keresztül s aligha fog beteljesedni Rutkay László jóslata, hogy a korona azt elfogadni nem fogja. Elfogadja biz az, hisz épen az ő iniciatívájára került szönyegre az egész kérdés; másnak ugyan kinek jutott volna eszébe escherrel hordani vizet a Dunába.

Gróf Tisza István miniszterelnök pedig nagy kegyesen fátyolt akar vetni a multra, hogy még nyoma se maradjon a vita folyamán elhangzott illoyalis nyilatkozatoknak. De a lakaró

alól kilátszik a lóláb. Fátyolt akar ó bizony vetni, de nem az illoyalis nyilatkozatokra, hanem Chlopira, a galaci konzul eszlére, no meg a hadsereg kérdésében és a horvát ügyekben tett kijelentéseire, után meg Apponyi és Bánffy fellépése által okozott nemzeties és hazafias felbuzdulásokra. Ezek még alighanem bajt fognak okozni s ezért akarná azokat mézes madzagon eltüntetni a nagy semmisségbe.

Következtek a kisebb tárcák tárgyalásai. A legérdekesebb volt bennük az, hogy a Kossuth-párt lezserelő elemei megmozdultak. És Komjányi Béla, a kinek szívet sem a galaci eset, sem a horvát kérdés, sem a civilista emelése hevesebb dobogásra nem indította, mert nagy buzgalommal polemizált az állanadókárok tételével közben panaszkodva említvén a néppárt lapjának támadását, amire igen helyesen jegyezte meg Rukovazky, hogy jó lesz a lapokról hallgatni, mert az Egytelérés és Újság, annak is Kossuth Ferenc a főmunkatársa.

Nagyobb emociót különben csak a király személye körüli tárcák költségvetése okozott s ott is a rendlekek kérdése. Az ellenzék szónokai kifogásolták, hogy az összes rendlekek egyet kivéve, osztrákok s magyar embereket osztrák rendlekekkel tüntetnek ki. No meg felszínre került a Vergelsberg Leo vaskorona rendje is, nem épen a leg-hízelgőbb formában.

Ez az ur német, budapesti újságíró, aki soha magyarul egy szót sem írt. S ő felsége a vaskorona renddel tüntette ki az újságírási terén szerzett érdemeit.

Hogy mik ezek az érdemek, arról halgat a krónika. Bizonyosan a kormány támogatása, mert hisz az absztrakt újságírási terén mégis csak nagyobb érdeme van a magyar Bartha Miklós-nak, Vészi József-nek, Vázsonyi Vilmos-nak, Eötvös Károlynak s azokat még sem jut eszébe senkinek kiüntetni. Ezért ő annak, aki a husos fazék mellett van, a jó melegen kívül még egyegy falatka is jut neki mindenből.

Gróf Klauen Héderváry Károly a latere miniszter kelt védelmére a rendlekeknek, elismervén, hogy magyar rendjel csak egy van ugyan, de a király azt adhatja a külföldnek, az osztráknak is, s viszont a külföldit, az osztrákok a magyarunk.

S a fonákságot nem veszi észre a miniszter ur? A magyar szent hazában szerzett érdemeket külföldi érdemrenddel magyar királynak jutalmazni, mégis csak furcsa, nemde?

Az öreg honvédekről is sok szó esett. Tényleg többen, hivatalosan csak 12000-en vannak. Az ellenzék szónokok sürgették a honvéd nyugdíjnak legalább kétszeresére való felemelését, mert az ma oly csekély, hogy még koldulásra sem elég. S gróf Tisza István meg is ígérte, hogy az 1905. évi költségvetésben erre lesz intézkedés. Hja, csak hogy már akkor nem 12000-en, hanem csak 10000-en lesznek az agy harcosok, mert azok már 1848-ban is katonák voltak s annak már 56 esztendeje.

A pártok körében, minden csendes. Aligha is fognak őszig fellátni!

Az amerikai hajóraj látogatása Fiumében szintén politikai esemény. Az ily kirándulásokkal a nagyhatalmak egymás iránti jó indulatokat szokták kifejezni. A fogadtatás díszes is. Mellő Magyarországot államiságához, báró Roszner Ervin fiumei kormányzó intézi a külföldiek fogadtatását a tisztelőkre rendezett ünnepélyeket. Csak az a kérdés, felvilágosítja-e idegen magas vendégeinket Magyarországot politikai viszonyairól, mert alig hisszük, hogy az amerikai köztársaság a mai politikai helyzetben mikor még a saját konzulunk is németül levelez velünk, tudja-e, hogy Magyarországot önálló állam s nem Ausztria lekebelezett tartománya?

Felhívás a madéfalvi emlék ügyében.

A madéfalvi emlék költségeiből még mintegy 1000 (egyezer) korona néves kifizetve s félni lehet, hogy az emlék átverés alá kerül. A csiki székely becsület megmentéséről lévén szó, tisztellett felkérnem mindazokat, kik az ügy iránt érdeklődnek, sziveskedjenek augusztus hó 3-án (szerdán) délután 5 órákor a Kossuth-féle vendéglőben megjelenni.

Dr. Balló István.

A madéfalvi emlék ügye.

Kedves székely Testvéreim és Barátaim!

140 év lúgy fuvalma lengezed Madéfalva felől, a könyvekkel és vérről üntözött szent porok körül dús kalászi lenget az alkonyi szellő; a jel ott van, áll a sírok fölött a csiki és bároszekély székelység kálváriáján, hol a szabadszabadságot piszkos kezekkel fojtották vérbe a zsarnok hiteltelenek; ott van verkeresztyéget, ott van eltemetve a szabadszabadságot ott alusszák örök almatok apáink, testvéreink kiket az életben maradtak könnyekkel szemükben, hosszúak szívükben, imával ajkukon temették el. Ok megvetétek kötelességüket, ha gyerekek voltak is, de meg mi adósok vagyunk, hol a hitás emlékeztet, hol a kegyelet a hosók iránt? Van-e székely a ki fölemelt fevel menne el a madéfalvi emlék oslap előtt; ott van a pir a homlokán, a szegénye, melyet még nem késő letrájni onnan, ha nem várunk még évtizedekre.

Most midőn 140 éves évfordulóját értük meg a gyászos időknek, li hozzatok fordulunk székely testvérek s távol tőlünk a boldogszülőkörben, vakarózó gyermeim polgártársak emlékeidjen túl lelkeket a minden napi élet szablonosságából, gondoljátok vissza a nagy de szomorú napokra, fogjunk kezét s rójjuk le a kegyelet adóját, legyen miénk a szent sir, hogy ott szabadon háborítatlanul imádkozhassunk ami szerencsétlen ha házikért. Látnam egy földes urat aki magán kápolnijában imádkoztat Istent melyet csak lopya bámulni meg a szegény földműves de midőn át adta a köznek üzentől oda a szegény, hogy imádhassa Istent így vagyunk mi is.

Kedves egyetemi Polgártársak. Az öreg Benedek István, a kinek a legnagyobb érdeme, hogy létre hozta azt, hogy a szent hely ne legyen jeltelenül, s az ő lángoló hazaszeretettel dicsegti az, hogy föl van már állítva az emlék, mely előtt szegénykeze járunk el, de évek óta tartó, az országgyűlési járó betegsége miatt az emlék oslap ügye nem nyert még befeljezést; aki most is reszkető kezekkel, de annál forróbb hofni érzelemmel koblében, küldte meg a Csikvármegye egyetemi ifjúság társulatát rendező bizottságának a madéfalvi emlék-oslapra vonatkozó iratokat, nagyobb mennyiségű gyűjtőívet prospectusokat, felhívásokat, hogy a bizottság által melynek ő azigis elnöke -- még be nem fejezett gyűjtést folytassuk,

mivel a bizottsági tagok rószint elhaltak, részint máshová távoztak el. — 956 korona a hitvány összeg, melynek besz. része után az emlék-oslapot magunkénak mondhatjuk, anyai adóság terelű az emlék alapot, ezt kell még társadalmi uton össze hozni, hogy legkésőbb még ez év őszén, most midőn 140 éves évfordulót érte a szomorú nap, leleplezhessük az emléket.

Van-e székely a bárces huzában, a ki lelken ne viselne az ügyet, s a ki ezelőtt évekkel meghozta az anyagi áldozatokat, most szerényem felre állna. Hogy ily sokáig vajudott az ügy annak okát nem kutatom, nagyobb volt az hiszem a csiki székelység közönye az emlék iránt, mint a szohor bizottságé.

Tekintünk el a múltól, gondoljunk a jövőre, hozzuk magunké egyezer filléretet, s legyik össze a emlék oslap s üjjünk ünnepet 140 év után, hogy hírdesse a granitotón a hatalmas turul a lábadzó székely szabadságot, melyet oly sokszor vérbe fojtának, de mindig, annál erősebben tört elő, hírdesse az ősz Hargita balzsamos légy fuvalma, vigye szét e széles hazában, az Olt, a Maros, majd viharos, majd csendes, e csologsávnál, vessük szíveinkbe, márványba a hősöknek neveit, a kik vérrel írták föl neveiket a székelység történetében.

... szent hitár az, pusztá nem lehet, Hol hofni szív honiért vérez-e."

Lesz-e valjon olyan a ki fölle áll, s ne hozza meg az utolsó áldozatokat Addig is míg a végrehajtó bizottság véglegesen megalkul, s az előkészület megtörténik adományok az emlék oslapra elfogadtatnak a Csikvármegyei egyetemi ifjúság társulatát rendező bizottság" pénztáráról, ugyszintén a "Csiki Lapok" valamint a "Csikszeregda" kiadóhivatalánál. — Egyben pedig hazafis tisztellett kérrünk föl benneteket kedves székely véreink, ifjait és öreget egyaránt, hogy folyó évi augusztus hó 3-án d. u. 5 órákor Csikszerezében a "Kossuthszálló" nagyteremben, részint a végrehajtó bizottság megalkutása, részint a teendők megbeszélése végett minél számosabban megjelenni mindenki tartsa hazafis kötelességének. Csikszeregda, 1904 július 30.

Hazafias üdvözlettel

Körtes József

a Csikvármegye egyetemi ifjúság társulatát rendező bizottság" nevében.

Járda-szabályrendelet

1. §.

Csikszeregda rendezett tanácsú város helyeirelten a szabad járdák építése és fenntartása, az ezen szabályrendeletben foglalt felhetelekkel, a város feladatá képezi.

2. §.

A város helyközlekedési viszonyainak javítása céljából egyelőre a piacz kőterén, a Kossuth Szálloda sarkától a róm. kath templomig, s ezzel szemben levő kavics járdá, valamint az Apályterén mindkét oldalán és a Mikó-utamban egyezően a kir. törvényeszkennél levő kavics járdá helybe asphalt járdá létesítetik. A többi főbb utcákban időnként a szálkszeghez kepest asphalt vagy más megfelelő könnyűjárda kiépítésének meghatározása a városi képviselőtestület jogköréhez tartozik.

3. §.

A második szakaszban megjelölt járdák asphalt burkolat költségvetési előirányzatát a városi tanács elkészíti s a városi képviselő testülettel végleges megállapítás végett beterjeszteni köteles ugyszintén időnként a főbb utcák járdá burkolata munkálatainak keresztüli vitelére vonatkozó költségek a képviselőtestületnek elő-rjesztést tenni a városi tanács van hivata.

4. §.

A véglegesen megállapított járdák kiépítése iránt az árlejtést a városi tanács rendeli el, hitároz annak eredménye fölött a szerződést jóváhagyás végett a képviselő testülethez terjeszti be.

A járdá építés a városi tanács ellen-örzése és felügyelete mellett történik.

5. §.

Az második szakaszban megjelölt járdák asphalt leendő burkolata költségeit, valamint időnként a városi képviselőtestület által meghatározandó több utcák köburkolatal leendő kiépítési költségei felelősségen vagyis 50%-át a város kőbűnaegye, felelősségen pedig vagyis 50%-át pedig az egyes telek és háztulajdonosok azon hosszúság arányában kötelesek hordozni, a melyben a járdá telkek és házaik mellett olvonul.

6. §.

A képviselőtestület által véglegesen megállapított járdá költségeit az egyes ház és telektulajdonosok terhére eső része a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 3 év alatt, hat egyenlő részben 50%-ra kamattal együtt a város közpénztárába fizetendő nem fizetés esetén a járdák módjára szedendő le.

Az ily hofolyt összeg járadék építési és fenntartási alapként kezelendő.

7. §.

A járdáépítési költség a ház és telek terhet képezvén az a tulajdonos változása esetén az új tulajdonosra átszáll, vagy pedig az egészet egyezre s is kifizetheti.

8. §.

Az utcákban és tereken keresztül vezető átjárók kiépítése, valamint a járdák javítási költségeit is a városi közhisége viseli.

9. §.

Minden ház és telektulajdonosa megállapított egyezes törv szerint a járdán keresztül a telkéről levezető vízcsatorna és kapubejárati csornák szegély költségeit egyedül tartozik fedezni.

10. §.

A járdá magasságát és szélességét esetről-esetre a városi tanács állapítja meg azon megszorítással, hogy a járdá az utcai rendes kövezettől, illetve annak nivójától 15 centiméterrel alacsonyabb nem lehet.

A boltok és bejárók előtt a járdán 30 centiméter széles egy lépésőfök nem engedélyezhető s több ilyen lépésőfök van a járdán elhelyezve ezen szabályrendelet életbe léptetése napjától azok a járdáról egyik kivételével 15 nap alatt eltávolítandók.

11. §.

Kötelessébe tételektulajdonosa a ház és telek utcai vonalára eső jürdarékat seperetelni és tisztán tartani, nyáron időnként üntözteni, télen pedig minden havazás után takarítani s az udvarokból kivezető vízcsatornát állandóan tisztán tartani.

12. §.

A járdáknak hordozható kirakatok, áruzekek, vagy egyéb tárgyakkal való elfoglalása, ugyszintén áruzekekkel a falba vagy az ajtóra erősített fogasokra való kifüggesztése, mi a szabad közlekedést akadályozza, megengedve nincsen.

Tágas helyeken és ott, ahol a közlekedés akadályozza nem lenne, a rendőrkapitány meghallgatása után a városi tanács engedélyezheti az általa meghatározott díj fizetés mellett cukrázdiák és kávéházak előtt a járdán vagy azon kívül asztalok és padok elhelyezését; az ilyen engedély azonban a tanács által a rendőrkapitány előterjesztésére bármikor visszavonható.

13. §.

Állandó kirakat tartályoknak állítására a városi tanács engedélye kívántatik s ezért a tanács által meghatározott évi díj fizetendő a járdá építési és fenntartási alapra.

Ezen engedély a tanács által bármikor visszavonható, ha az a közlekedés, rendőri vagy egyéb köztekmetek kívánatosna teszik anélkül, hogy ezekből az illető érdekelt bármint kártérítést igényelhetne.

14. §.

Ponyva ornyókat, ezek feszítő rudjait a járdára állítani tilos; falakban is csak 2-6 méter magasságban engedhetők meg.

A falakban túrtókkal erősített villanylámpák a járdá fölött csak 2-60 méter magasságban lehet alkalmas; a petroleum, vagy egyéb világitási lámpák alkalmazását

Üj á z l e t t

ÜZLET MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni miszerint, Csikszeredában az Apafi Mihály-utca 250. szám alatti Biró Imre-léle házban, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

Bádogos műhelyemet a mai napon megnyitottam.

Európa nevezetesebb városaiban, úgy mint BUDAPEST, BÉCS, DREZDA, BERLIN, ZÜRICH, LYON és MARSEILLES városokban szerzett tapasztalataim után azon helyzetbe jutottam, hogy városunkban a bádogos iparszakhoz tartozó, bármily kivitelű munkát elvégeztetsek.

Műhelyemet igyekeztem oly gépek és műszerekkel berendezni, melyekkel a legkényesebb munkák pontos és szolid kivitelére képes vagyok.

Bátorkodom továbbá említeni, miszerint elvállalom az ÉPÜLET és TORONYMUNKÁK terv- és szakaszerű kivitelét, ugyancsak FÜRDŐKÁD és KONYHA FELSZERELÉSEKET.

Zomancozott edényeket állandóan raktáron tartok.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Berkovics Samu,

dombormű és épület bádogos mester.

Csikszeredában, Apafi Mihály-ut. 250. sz.

5—12

S z o l i d á r a k t

KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKERESKEDÉS.

MŰVEK, FOLYÓIRATOK
ÉS FALRAGASZOK

KÖRLEVELEK, NYÚGTÁK
ÉS ÁRJEGYZÉKEK

ÜZLETI KÖNYVEK

KITŰNŐ FEJÉR és FOGALMI
PÁPIROK

NAGY VÁLASZTEK
IMAKÖNYVEK OLYANOKBAN

VIDEKI RENDELMÉNYEK A LEGNAGYOBB
PONTOSSÁGGAL ESZKÖZLETNEK

GYÖNÖS ÉS TÁRSA, CSIKSZEREDÁBAN.

RAKTÁRON TARTUNK GYVÉDI, LELKESZI É.
ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT.

ÜZLETI LEVELEK

ELJEGYZÉSI ÉS ENKŰVŐI
MEGHÍVÓK

NEVKÁRTYÁK

A LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB
LEVÉLZOLATOK RAKLAIKATOK

NAGY VÁLASZTEK LEVÉLBORTÉK
IRÓSZEREK, PECSÉTVIASZORBAN

A CSIKSZEREDA KIADÓHIVATALA.

Savanyu vizek legjelesebbje
a híres és kö kedveltségnek örvendő kászoniimpéri

Répati gyógy savanyu viz

naponta friss töltésben kerül forgalomba.

A ki sulyt fektet arra, hogy minden tekintetben megbízható, első rangu ásvány vizet kapjon, az mást ne fogadjon el.

Bor mellé az elképzelhető legideálisabb, legjobb borviz, mint gyógyviz a legelső szaktekin-télyektől ajánlva. Kezelése szakaszerű, pontos és lelkiismeretes.

Kapható: Minden vendéglőben, kereskedésben és Csikszeredában ideiglenesen a BUTORRAKTÁR helyiségében literenként 12 fillér árban.

== Egész lada vételnél árkedvezmény biztosított! ==

Teljes tisztelettel:

A „Répati gyógyforrás kezelősége“

Gyors végelárusítás!**4 pár cipő csak 5 kor 50 fillérért****Gyors végelárusítás!**

ezt üzlet teljes feloszlatása folytán még legfeljebb egy néhány napig ezen poton áron adtuk el: 1 pár ur, 1 pár női cipő fűzőre, orsón szegelt talppal és finom bőrből, továbbá 1 pár ur, 1 pár női divatecipő. Mind a 4 pár 5 kor. 50 fillér, elegáns, legújabb fazon erős tartós kivitelben. — Megrendelésnél elegendő a hosszaméret vagy cipő számát megadni. Székküldés utánvét mellett a cipőkivitel ház D. KESSLER, KRAKAU 64/Nr. Kiszállítás megmondva csomag a pénz visszautalít.

Egy ügyes 13—14 éves fiu nyomdász tanulónak felvétetik egy hunyadmegyei könyvnyomdában. Bővebb felvilágosítást ad Mester János Csikszeredában.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 98503. sz. gyógyít és felhív jótállás mellett kőszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), alvathatóság, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, tüdő, tehetetlenség influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, ki 98503. sz. készülemmel ált. legfeljebb 44. nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. A hol már semmi sem használ, ott kérem az én készülemet megkísérteni; megvagyok győződve a készülem biztos hatásáról.

A nagy készülem ára 6 korona, idült betegeknek alkalmazandó.

A kis készülem ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó. A központi elárulási hely székküldés utánvéttel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

SCHIEFFER D. SÁNDOR, BUDAPEST.

VIII. Bezerédi-u. 3/a. sz.

Mindenki teljesen ingyen kap egy

művészies kivitelű 50 centiméter széles, 65 centiméter magas

ÉLETNAGYSÁGU FÉNYKÉPET

a ki nálam 20 koronára akár részletekben is vásárol s e t az általam kiadott szelvényekkel igazolja (csupán rendkívüli i. létesen kiállított passzeportlout papírkéretért és postaköltség ide-szállításáért 3 korona fizetendő). Egyben b. tudomására kívánom hozni a igen t. vevő közönségnek, hogy üzletembe megérkeztek a

TAVASZI ÉS NYÁRI

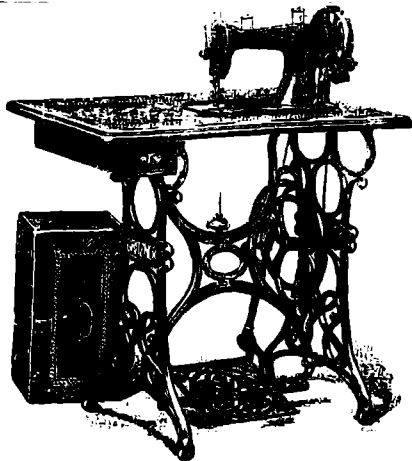
idény újdonságait és e hatatlan kedvezmény mellett is mind ekkig, úgy most is a legelőszöb-ban szereshetők be. Magamat a nagy érdemű közönség becses jóindulatába ajánlva, vagyok kész olgálatl

Székelyhidy Sándor,

női- és férfidivat-üzlete Csikszeredában.

Üzletem a Hutter-szállodával szembe

Elvem: Kevés haszon, nagy forgalom.

JAKAB JÓZSEF,

POLGARI- és EGYENRUHA-KÉSZÍTŐ
CSIKSZEREDÁBAN, FŐTÉR 302. SZ.

Hátr vagyok a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy férfi-szabó üzletomban az

ÚJ SZEZON

alkalmával a legszebb és legjobb hazai gyártmányu gyapjú és kangaru szövetekből nagy raktárt rendeztem be, melyekből a legújutányosabb árak mellett, a legesimesabb kivitelű férfi öltönyöket, valamint tavaszi kabátokat vagyok képes elkészíteni a legrövidebb idő alatt, verseny árakban. — Továbbá ajánlom a nálam raktáron levő és óriási kelendőségnek örvendő Singer, karikatájos és patent

FARRÓGÉPEKET

és szinten nálam beszerezhetők a gépekhez szükséges szjak, olajok, csavarhuzók, hujók és mindenféle számú ták stb. felszerelések.

Tiszt. legényeg, tüdőből sarkakat s minden szerelést raktáron tartok

